ИМ Дп -IV
Инв № 103
сер № 64

Светлина

вестник за информация, култура и народно стопанство

ДУПНИЦА, 11 март 1922 год. | ГОД. II 64 БРОЙ | ИЗЛИЗА ВСЕКА СЖБОТА

Урежда редакционен комитет
Всичко се адресира до издателя
Владо Ив. Пилев
Ржкописи не се вржщат.

Телефон № 58

За обявления се плаща:
За годежни, свадбени, именни, благодарности и некролози по 30 л.; тжрговски и частни обяви на 1 стр. 80 ст. кв. см. на останалите по 60 ст. Приставки и на учреждения по 80 ст. дума. В хрониката 6 л! ред; Малки до 20 думи 10 лв. ВСИЧКО В ПРЕДПЛАТА.
Годишен обонамент 40 лева полугод. 20 лева. **брой 1 лев**

Г-ца Цанка Ст. Вжжарска
и
Г-н Димитр Г. Златков
Сгодени на 4 март 1922 год.
Рила. Рила.

Искате ли да запазите красотата на лицето си, употребявайте крем Blanchetre" и пудра „Lidia" Избегвайте всички имитаций и тжрсете само крем „Blanchetre" и пудра „Lidia", които ще намерите за продан в Магазин „Виенски Базар" на Георги Лакев, срещу общинската аптека.

ПИРОНИ
всички видове и размери
ГЕОРГИ В. БАЧЕВ
цени най-износни
Пристигат: обло железо, шинно железо и **чемберлжк.**

За напитки
при НАСЛАДА
(Казаковия хан)

Обявление

Продажба на ценен имот в гр. Дупница

Две кжщи в един двор с овощна градина общо пространство 1260 кв. метра, на две улици близо до Черквата Св. Богородица и 35 декара земя, от които, седем декара ливада в с. Самораново мездре-близо до града, а останалите 28 декара унищожени от филоксерата лозя с овощни джрвета в девет парчета-три от които, 12 декара с засети около тех американски лозя всички на добри места.

Споразумение с пригежателите им Констатин и Катина Бобареви в гр. София, улица Солун № 35 София,

Пустия му
„Малки рак"!?
пак ни готви изненада?

Посещавайте покапите
гдето се точи прочутото
Шуменско пиво

Г. Керемидчиев

Постройката

на читалището и общинския сжвет.

Ще оставим из страна от нас ползата и значението на театжра и читалнята за широките народни масси, защото надали ще се намери честен и сжвестен човек, който би отказал, че истински извор на вжзпитание и просвета за всеки човешки индивид, без разлика на класа и произхождение, на млад и стар, на грамотен и неграмотен е добре организираното градско читалище с театралния салон, читаля и пр Още древните народи с подобающа ревност са полагали големи усилия, щото театралното изкуство да бжде поставено на нуждната висота и да отговаря на изискуемите за тогава вкусове и нужди. И както в Атина, така и в Рим, са строени най-големите театри, които равни на себе си, по-големина, немат и до сега. С пропадането на старата култура, били унищожени и театрите, за да се минат неколко столетия и тук—там, наново да се появят при цар. дворове. Обаче с новия обществен прогрес, порасват нуждите и на по-широк кржг от хора, на което като краен резултат се е появил и сжвременния народен театжр, в който все повече и повече добиват достжп и работните обществени слоеве, за които се явява и най-необходим На свой ред, след 46 годишен свободен живот, и за лупнишкото гражданство се чувствува и сжзнава необходимоста от постройката на една театрална зграда, отговаряща на сжвременните изисквания и пораснали нужди на града. Читалищното настоятелство, схващайки тези нужди, още преди една година си постави за цел скорошното построяване на градски театр, за която цел почна и бжрзото сжбиране на суми, за да може още тази пролет строежа да почне. Повече от милион лева се сжбраха, като подписването на нови суми продължава, един от изработените планове се удобри, но за изпжлнението му се явява нужда да се вземат два метра от централния площад, без които, според мнението на капацитети, е било невжзможно реализирането на изработения план. Ето защо, читалищното настоятелство с мотивирана молба до общинския кмет, още от преди три месеци, моли да му се отпусне вжпросното место. Вжпреки неколкократните молби за по скорошното разглеждане на подаденото заявление, кмета, умишленно го протака и на 6 т. м. го слага на разискване в зседанието на общинския сжвет, на което с глашатай покани и гражданството. След предварителното разглеждане и разрешение на вжпросната молба в отрицателна смисжл на организационно сжбрание в комунистическата партия, кждето кмета с своята грандоманска глава, подведомствени служащи и фанатизирани последователи се наложил и на послушните си слепи орждия от общинския сжвет, които на 6 того, избегали на вжн от определеното за заседание помещение вдигат ржце, за осуетяването на едничкото културно и общеполезно начинание в града ни. Очебиющите факти мжчно се премжлчават. При това, общинската власт е в ржцете на тия, които като сжщински фарисей, най много се бият в гжрдите, че бедняшки интереси защищават и че само на просветата, културата и благоденствието на массите служат. Та нима театра, читалията и пр. са „контрареволюционни" деяния, та не са необходими за работниците, дребните и средни сжществувания в нашия град? Нима само милионерите ще си служат с него? Нима и за бждещото общество театжр е излишен? Кому служите глупци и демагози? — опомнете се! Та милионерите и в кжщи си имат разкошни библиотеки и в днешното капиталистическо общество, милионите им позволяват да бждат постоянни посетители заедно с семействата си в София, Виена, Рим и пр. и там да посещават да се учат и вжзпитават много по-добре уредените театри, а работниците, еснафите, джржавните и общински служители, дребните бакали и пр. — за тех и децата им е необходим театжр, защото тежкия кржст на живота е легнал вжрху им и не позволява ни за седмица да се отстранят от Дупница.

Онова което стана на 6 того в мжжката гимназия, бе плод на безумното комунистическо решение с което си лепнаха неизличимо петно и чийто сторонници, за да отклонят вниманието на работния народ, мжчат се да излжжат последния, какво борбата по читалищния вжпрос се водила уж между буржуазията и пролетарията и че в гимназията бил очертан такжв фронт. Нагла лжжа! Фронта е очертан между тия които са за и тия които са протит постройката на читалището и за позор на комунистическата партия, нейния кмет и общинските й сжветници са застанали на лази страна от кждето се вика и действува против постройката, а сжщевременно и против здраво разбраните интереси на работния народ.

Явно е, че както комунистическите вождове, така и некои от тия, които се редеха на страната на искренножелающите постройката, проявиха и проявяват нескритото желание да окарикатурат и изопачат борбата, като я изместат от читилищна и общогражданска и й придадат характер на класова и партизанска, като едните сжбуждат лжжеревюционни, а другите непочтенни инстинкти и аларми Нека бждем разумни за да се предпазим от такива увлечения и уловки, като не изместваме поставения за разрешение вжпрос — той е чисто читалищен, но не класов и партизански такжв. Що се отнася до вжпроса за постройката на читалищната зграда, всички сме равни — той не признава партий, класи и сжсловия, за всички е нужна тази зграда и всички ще си служат с нея. Привжрженика на напреджка и образованието, най-вече за работния народ, е *за постройката*, а фарисея и привжрженика на тжмнината е против.

Общинския сжвет в болшинството си е гласувал против дзването на нуждното место, без което строежа е немислим и не остава друго, освен читалищното настоятелство, подкрепено от всички свои членове, между които се редат и комунисти, както и от всички желающи граждани, чрез референдум или друг подходящ начин да предизвика разрешението на вжпроса в благоприятна смисжл и то в най-скоро време, та на есен вжпреки прескжпните противодействия и тесногрждните партизански страсти да се сдобием с величавата културна сграда.

Шуменско пиво
в бутилки
при Златарев & С-ие
Дупница.

Сотир Янев

Споровете

около тютюнопродажбите.

II

За задатжка (капарото). При тютюнопродажбите задатжкжт, или както сред тютюнджиите се нарича *капарото*, играе голема роля. Практиката е превжрнала задатжкжт за единствен почти признак за порфектността на една продажба. Има ли задатжк, има продажба, нема ли задатжк, нема продажба — така се мисли сред масата, вжпреки чл. 218 от З. З. Д., според който сделката е редовно сключена, *щом се постигне сжгласие вжрху вещта и цената*. Следователно, всички останали условия са второстепенни: (напр. в какви пари да стане изплащането, специално условие — кжде да стане предаването, или не какво капаро ще требва да се даде от купувача!?)

Но явява се вжпрос: *неизплащането на изрично уговорен задатжк в точно определен срок, влече ли след себе се недействителност на сделката?* - Разбира се! Аз продавам тютюна си на тжрговеца Х. който се заджлжава до 10 март напр. т. год. да ми внесе като капаро 10,000 лева, в противен случай аз сжм свободен да си продам тютюна и *авансираните ми от капарото* 5 хиляди лева, тжрговеца да загуби Не изпжлни ли тжрговецжт заджлжението си — свжршено, настжлва условието, след което аз мога да считам автоматично сделката за развалена!

Изключителната роля на задатжка при тютюнопродажбите сжздава редица нови недоразумения. Едно от тия е, че „всека една от страните е свободна да се откаже от продажбата, като загуби една сума, равна на задатжка Следователно, продължава Планиол, страната, която го е дала, ще загуби правото да го иска обратно, а тая, която го е получила, ще требва да повжрне на другата сумата в двоен размер, защото ако беше се задоволила само с повжрщането му, тя нищо не би загубила". По тоя начин, казва бележития френски цавилист, даването на задатжка се е отдалечило от своята пжрвоначална роля: сжздаден за да обезпечи изпжлнението на договора, като попречи на страните да се отказват от него безнаказано, той, напротив, се е обжрнал в едно средство за отказване, което не сжществува по начало в законодателствата, при които консесуалния договор сам по себе си е заджлжителен.

Тютюнотжрговската практика не само си служи по обичайно правило с задатжка, без употреблението му да е необходимо, освен поради стопанския интерес на продавача, но страните си служат с него с една забележителна *непоследователност*. Наспоред специалните случаи и фактически изгоди, виждаме и продавачи и купувачи да развалят сделките, като жертвуват капарото, или като го заплащат в двоен размер, а други пжт сжщите страни не се задоволяват с капарото, а искат изпжлнение на договора. Казахме, тази непоследователност се обуславя от фактическите изгоди. Пример: взел големо капаро продавачжт. Тжрговеца се оттегля по известни причини. В това време цената на тютюна внезапно се покачва. Продавачжт има сметка да се задоволи да задржи капарото на тжрговеца и отново да си продаде тютюна на по-висока цена! Има ли смисжл в такжв случай продавача да иска изпжлнение на договора? разбира се че не! Подобни примери могат да се посочат сжс стотини и хиляди, при най големо разнообразие на случаите.

Всички тия случаи, обаче, се свеждат кжм изяснение текста на чл. 122 от З. З. Д. Вжпросжт е: *с заплащането или готовността за заплащане на двойния капар може ли продавачжт да се дезангажира от изпжлнение на договора за продажбата на своя тютюн? И обратното: може ли тжрговецжт, като се откаже от даденото капаро, да откаже изпжлнението на своето заджлжение — да купи тютюнжт който е спазарил и капарирал.*

Според текста на чл. 122 от З. З. Д. — в отсжтствие на изрична в противен смисжл воля на договорящите се, *задатжкжт се счита като едно обезпечение на вредите, в случай че се неизпжлни сжглашението.* В втората алинея, обаче, на сжщия член е казано: „В случай на неизпжлнение договора, страната която не е нарушила заджлжението *ако не предпочита изпжлнението на сжглашението*, може да задржи получения задатжк или да иска двойно дадения от нея".

Което значи: продавачжт или купувачжт на тютюн, който нема интерес от разваляне на сделката *законно може да предпочете изпжлнение на договора* и в такжв случай работата не ще се вжрши с простото отказване от капарото, или с плащането двойно такжво.

Следва.

СВОБОДНА ТРИБУНА.

Ал. Иванов
Директор на мжжката гимназия

Предизвикан отговор.

На 21 II т. г. бившето местно училишно настоятелство свикало на сжбрание работници, по заповед писарите от общината и случайно минаващи учители, пред които изложило своята деятелност и неоснователност (?) за отнемане мандата му. В това сжбрание ораторите (?) не забравили да се нахвжрлят с неколко думи и по мой адрес и директорите на местните прогимназии — като виновници за разтуряне на многоуважаваното (?) ни настоятелство. С присжщият си циничен език са отправили няколко обидни думи по адрес на поменатите лица и в запазения от тях само периметжр в общинския вестник, брой 14. Недостолепно е човек да се занимава и отговаря на хора, които отдавна са скарани с морала и на които моралният лик е известен на Дупнишките граждани, обаче вжпросжт за разтурянето на училишното настоятелство е обществен вжпрос, затова се считам за джлжен да дам некои кратки сведения на сериозните и здравомислщи сжграждани.

1. Преди вричко училишното настоятелство е разтурено от Министерството на Народното Просвещение, сжгласно чл. 100 от закона, базирано на доклада на Окржжния Училищен Инспектор, който лично е правил ревизия на настоятелството, в което сигур се е добрал до много дефекти и отклонения от закона и правилника.

2. Колкото за деятелноста на училишното настоятелство по отношение на гимназията ще кажа следното: "Миналата година учителският сжвет в едно от заседанията си обсжди и даде мнение за нуждите изобщо на гимназията, които требва да се имат пред вид при гласуване на бюджета. С подробен рапорт донесох това на настоятелството и когато бех повикан в заседанието на общинския

ЗА „ДВАТА МЕТРА"

Вторник. Лош ден е. Нещо не ми е добре.

— Общинския, пардон, глашатая на Дупнишките общински комисари, разгласи че днес в 5 часжт след обед сжвета ще заседава публично (по новия тертип!) в Централното училище

— Ще се разисква вжпроса за „двата метра",—да се даджт ли на злощастните Дупнишко Читалище или да не се даджт.

Кжм 4—4 и половина часжт маса любопитен и заинтересован народ.—Дупнишки граждани, се отправят и сжбират кжм училището

Рекох да отида и аз. Минавам за „културен човек, пжк ди не отида некак не „уйдисва..

С тия мисли стигам до Училището. Що да видя:—пжлно като в кошарище. Гжмжи. Никога толкова Дупнишки народ не е зарезвал дедничната си работа за да ходи по сжбрания.

Чуден интерес! Проличам се кат мокра вржа, гледам хората и се чудя —Еснафи, тжрговци, бакали, чиновници, учители, интелегенция,—от всички слоеве. Радостно явление. Гражданството е дошло с гражданските си дрехи не е наденало партийни пагони и предубеждения.

— Но постоянното присжтствие в лицето на „комисарите" все още не идва. Часжт е 5 и половина вече. Всички поглеждат навжн, гледат часовници, чакат и недоумеват. Защо се бавят още?

Некои си шжпнат—чакат 6 часжт, да излезат работниците и работничките от складовете. Та да „ха поне обявили сжбрението за 6 ч.

— Но най-сетне кмета —дочуен по Московското право, с вирната брада, папка в ржка и другарите му се зададоха. Влезоха. Народа притискайки се в лево и десно се мжчи да проправи пжтека да се мине. Промжкна се кмета до средата. Гледа в лево, гледа на десно, напред, назат, тресе брадата (по стара привичка) и нещо шжпне на другарите.—Не му харесва картината. не му се нрави публиката. Вижда му се тесно, задушно, стеснително като в клетка, като в капан. Нема ги верните раби, нема я послушната рая—не е дошла. Ти дявол с дявол! Неможе да се работи сред тая обстановка. Душата му тжрси простор ширек и необятен, като степите на пространна Русия. И тржгва да излезе. „Сжбранието ще стане вжн, на двора". Революционна тактика и стратегия. „Пожарникарите лични телохранители на Московския генерал Петров, започват да изнасят маси и столове Викове — „тука!" кресжщи — „Вжн!" Движение, обиди, пререкания, Маси и столове се люлеят ту в лево ту в десно. Генерала се добра до изхода, изпжкна се из капана и горещата атмосвера (на затлжстелите зле влияе горещината).

Вжн е тжй удобно, приятно, па и сигурно.. А народ все прижжда. Всеки бжрза да заяви че му сж потребни „два метра", без тех неможе. Гражданите вжтре откриха сжбранието, говори председателя на читалището, обяснява вжпроса Говори втори, трети,четвжрти, всеки иска „2 метра." Кмета започна вж., говори на една група, но аз сжм джлбоко вжтре и нищо нечувам. „Само виждам през вратата, че една група яхински граждани с сопи, стоят, слушат, шушукат нещо подсмиват се и се бжршат от ржкова. Може би те накрая ще гласуват да не се дадат тия два метра. Най-сетне комини сме, Яхиново е речи го Дупнишка махала, имат право, Утре ще додат с кола и добитжк на продажба, нема кжде да го завжртат да се разминат. Не дават двата метра, требват им за добитците и това си е.

Ами тжкмо на това место е и пазара на боринята, предмет от пжрва необходимост за всеко домакинство. Вземат ли се тия два метра, „унищожава се и тоя пазарен центжр и утре ким-билир кжде ще требва да тжрсиме продавачите на тоя артикул за да си го набавяме. Ами чрез това отнемаме поминжка от ржцете на цела дузина наши сжграждани!.

Бре! каква глупост и варварщина ще извршиме, мисля си аз. И вече започнах „да мисля кат кмета—не требва да се дават тия два метра! По никой начин. Без читалище можеме, но без борина не. тя е и светлина и топлина.

Сжбранието вжтре свжрши. Гжстата маса народ ме повлече навжн—там, на открито ще се гласува резолюция—протест против отказа на комисарите да дадат тия два метра.

Навжн се източи хилядна маса народ. Кмета се покачва на маса. Искаше нещо да каже.. Какво?—Той си знаеше. Но веднага намери за „благоразумно" уместно и тактично да слезе от масата И понесен от революционен дух—побегна!

Какво стана след това никой не разбра. Задижиха се нервно „бастуни, юмруци, зафжрчаха камжни, Доде войска, полиция, заиграха сабли, камщини, приклади. Сумати, хаос в който мнозина щеха да спечелят „двата метра" Но власта успе да разкжса двата лагера.

Ако питаш мене лично драги читателю, най добросжвестно заявявам че не сжм бит, но не зная от какво гжрбжт страшно ме боли, Сигурно сжм простинал—защото бех на „теченето" А ти как си?

— Твоя гржб здрав ли е?

Гжрбоздран

За ЦИМЕНТ при Д-во „Ориент" - Христо Расолков